

Zástupkyně veřejného ochránce práv

RNDr. Jitka Seitlová

V Brně dne 24. června 2010
Sp. zn.: 11/2010/NZ/OV

Vážený pane vedoucí,

dne 25. května 2010 proběhla ve smyslu ustanovení § 1 odst. 3 a 4 písm. b) ve spojení s ustanovením § 15 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, neohlášená systematická návštěva **Přijímacího střediska Zastávka, Havířská 514, 664 84 Zastávka u Brna** (dále také „PřS“). Dle ustanovení § 21a odst. 2 citovaného zákona Vás tímto informuji o svých závěrech, ke kterým jsem dospěla na základě provedeného šetření.

PřS Zastávka, které do podzimu loňského roku plnilo funkci pobytového střediska, je jedním ze dvou přijímacích středisek na území ČR. Díky podmínkám panujícím v zařízení a příznivé lokaci je toto PřS příkladem dobré praxe. Svůj podíl na celkovém efektu návštěvy měla ovšem také nízká naplněnost PřS, která umožnila doslova individuální přístup zaměstnanců.¹ Cením si zejména odpovědného a obětavého přístupu zaměstnanců PřS, personální politiky Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR (dále také „SUZ“), přátelské atmosféry, časového rozvržení aktivit, materiálního vybavení střediska, vybudování požárního schodiště, existence všudypřítomných piktogramů, překladu nejčastěji používaných pojmů z jídelníčku, zpracovaných metodik pracoviště „non stop“ aj. Přesto níže uvádím několik doporučení, která by mohla zvýšit standard žadatelů o mezinárodní ochranu v PřS.

Dále konstatuji, že pověřeným zaměstnancům Kanceláře veřejného ochránce práv (dále také „Kancelář“) Mgr. O. V, Mgr. M. J., JUDr. P. P. a Mgr. J. Š. byla poskytnuta veškerá součinnost ze strany SUZ, odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR (dále také „OAMP“), Policie ČR - Služby cizinecké policie (dále také „SCP“) a s drobnou výhradou² také ze strany Zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra ČR (dále také „ZZ MV“), za což Vám děkuji.

A. Poučování cizinců

Náležitosti ubytovacího řádu jsou uvedeny demonstrativně v ustanovení § 83 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Vyjma režimu návštěv, časového rozvrhu, výplaty kapesného a poskytování stravy,

¹ Dne 25. května 2010 v zařízení pobývalo 38 cizinců z celkové kapacity zařízení 204 lůžek. To znamená 18,6% naplněnost PřS v den návštěvy, přičemž v PřS existuje 57 tabulkových pracovních míst SUZ.

² Obtížná komunikace s MUDr. P. a jeho nadřízenou MUDr. B., Ph.D., pramenící spíše z neznalosti než z nechoty; blíže v bodě o zdravotní péči.

je zde pod písm. c) uveden i časový rozvrh poskytování zdravotní péče, který ovšem v ubytovacím řádu chybí. Žadatel o azyl je sice informován, dle zjištění zaměstnanců Kanceláře, o poskytování zdravotní péče i z jiných zdrojů, přesto je třeba zákonným požadavkům učinit zadost.

Žádám, aby byl výše popsáný nesoulad s platnou právní úpravou odstraněn.

B. Soukromí cizinců

Z poznatků zaměstnanců Kanceláře vyplývá, že ve správní budově č. 23 jsou přechodně ubytováni žadatelé, kteří se dostaví do PŘS mezi 19:00 hod. a 7:00 hod.³ Žadatelé mají k dispozici sprchový kout, avšak bez jakékoliv clony. V tomto ohledu je třeba zvýšit standard soukromí.

Žádám, aby byl do uvedené sprchy instalován závěs, a to bezodkladně.

Žadatelé o mezinárodní ochranu mají možnost přijímat návštěvy ve vyhrazeném prostoru ve správní budově číslo 01. V případě návštěv právních zástupců mohou dle slov vedoucího PŘS využít také místnost v areálu PŘS (budova 03). Vyhrazený prostor pro návštěvy v budově 01 se nachází v blízkosti vrátnice (vstupu do PŘS) se stálou službou SBS. Jde o část chodby oddělenou visutými žaluziemi, a to pouze z jedné strany. Vybavení tvoří jeden stůl a několik židlí. O ochraně soukromí nelze ani hovořit. Navrhuji proto vytvořit novou návštěvní místnost, která zajistí dostatečnou ochranu soukromí. Návštěvám nemá být přítomna žádná jiná osoba, mají se konat za zavřenými dveřmi, a případná bezpečnostní rizika mohou být eliminována pouhým vizuálním kontaktem skrz prosklený průzor. Návštěvy v PŘS jistě nebudou častým jevem, ovšem cizincům a jejich blízkým či právním zástupcům je třeba zabezpečit soukromí.

Doporučuji do konce roku zřídit samostatnou návštěvní místnost dle výše uvedených požadavků.

V PŘS je provozován kamerový systém se záznamem. Kamery monitorují pohyb osob jak v budovách (s výjimkou ubytovacích místností a sociálních zařízení), tak mimo ně. Platná právní úprava ovšem nedává zmocnění SUZ k zasahování do soukromí prostřednictvím kamerového systému. Náhledem do veřejného registru zpracování osobních údajů⁴ bylo zjištěno, že SUZ (PŘS Zastávka) rovněž není zaregistrovaným správcem osobních údajů, jejichž zdrojem je obrazový záznam z kamerového systému.

Dotazuji se, co je právním podkladem pro provozování kamerového systému se záznamem v PŘS Zastávka.

³ To neplatí v případě příchodu rodiny s dětmi nebo samotné ženy, které jsou bez ohledu na noční dobu ubytovány v budově v PŘS. Tuto praxi vítám.

⁴ Registr dostupný na www.uouu.cz; přehledová sestava ze dne 7. 6. 2010.

C. Přestupky cizinců

Vzhledem k tomu, že v době návštěvy nebyl k dispozici žádný „přestupkový spis“ (cizinci, kteří se přestupku dopustili, byli již umístěni s celou svoji dokumentací v pobytovém zařízení), připomínám pouze, že při projednávání přestupku je zapotřebí dodržovat řádný procesní postup dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, včetně informování cizince o možnosti podat opravný prostředek.

D. Zdravotní péče

Cizincům je poskytována zdravotní péče v optimální výši. Oceňuji snahu vedení PŘS a ZZ MV o zabezpečení dostupnosti a kvality péče ať už formou přítomnosti lékařů v PŘS, nebo jejím zajištěním v Nemocnici Ivančice, p. o., příp. ve Fakultní nemocnici Brno. Rovněž zaměstnanci Kanceláře nezaznamenali jakoukoliv stížnost na zdravotní péči. Nicméně je třeba lékaře PŘS poučit o právech pacientů, cizinců v azylovém zařízení nevyjímaje, ve smyslu ustanovení § 23 a ustanovení § 67b odst. 12 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů. Z těchto ustanovení mimo jiné vyplývá, že pacient musí být informován o účelu a povaze poskytované zdravotní péče a každého vyšetřovacího nebo léčebného výkonu jakožto o možných důsledcích, alternativách a rizicích.⁵ Na základě těchto skutečností pacient souhlas se zákrokem (tzv. informovaný souhlas) udělí, či neudělí. Každý pacient má tudíž právo odmítnout provedení léčebného výkonu formou negativního reversu.⁶ Dále je potřeba zmínit, že pacient má právo na poskytnutí informací ze své zdravotnické dokumentace.

Rovněž je třeba lékaře a jeho nadřízenou vyrozumět o oprávněných pověřených zaměstnanců Kanceláře v souvislosti s prováděním systematických návštěv.⁷

Důrazně doporučuji poučit lékaře v PŘS o právech pacientů uvedených výše.

Doporučuji ZZ MV vytvořit cizojazyčná poučení o povaze a účelu zdravotnických zákroků (opakující se vyšetření a nejčastěji předepisované skupiny léků) tak, aby cizinec-pacient byl srozumitelným způsobem informován o charakteru léčebného výkonu, léčiva a jeho účinku.

Důrazně doporučuji srozumitelným způsobem informovat cizince-pacienta o možnosti využít svého práva léčebný výkon odmítnout a zajistit potřebné jazykové mutace negativních reversů.⁸

⁵ Článek 5 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 96/2001 Sb. m. s., ve spojení s ustanovením § 23 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Ustanovení § 23 odst. 2 (s výjimkou ustanovení § 23 odst. 3 a 4) zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Ustanovení § 1 odst. 3 a 4, ustanovení § 7 odst. 2, ustanovení § 21a odst. 1 a ustanovení § 25 odst. 6 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Obdobné doporučení ve zprávě z návštěvy PŘS Praha-Ruzyně; sp. zn. 10/2010/NZ/OV.

Doporučuji ZZ MV seznámit lékaře PŘS a jeho nadřízené s posláním a oprávněními veřejného ochránce práv a zaměstnanců Kanceláře v souvislosti s prováděním systematických návštěv.

V souladu s ustanovením § 21a odst. 3 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, Vás tímto vyzývám, abyste se ke shora uvedenému písemně vyjádřil ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu.

Děkuji za spolupráci.

S pozdravem

RNDr. Jitka Seitlová v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
Mgr. J. S.
vedoucí přijímacího střediska Zastávka
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra
Havířská 514
664 84 Zastávka u Brna

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112